

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2025

Läsfrämjarinstitutet

10 år av jämlikhetsinfrastruktur genom läsning, kultur och bildning

Alla barn ska ha ordets makt
och en arena att agera på!

Läsfrämjarinstitutet

"The best thing about Läslandet is just like the staff are welcoming, friendly and they play theater as like the children can learn a lot. I mean the staff playing that can understand by so many even the small kids. Even the little kids can understand because they play with an action and of course the children is with it, playing with them. So thats why its very interesting for my child and for me as a parent."

/förälder till deltagare 6 år

ALLT

HÄNNES

LÄTT

NÄR JAG

ÄR MED

DIG

Aisha Said

Feriepraktikant och deltagare, Läslandet Hovsjö, juli 2025.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. GRUNDAREN HAR ORDET
2. VAD ÄR LÄSFRÄMJARINSTITUTET?
3. VARFÖR FINNS VI?
4. MANIFEST & VISION
5. ÅRET I SIFFROR
6. GLOBALA MÅLEN – AGENDA 2030
7. VERKSAMHET & EFFEKT
8. TIDSLINJE & SAMMANFATTNING
9. MÄSSOR, FESTIVALER & SEMINARIER
10. STRATEGISKT PÅVERKANSARBETE
11. STYRELSE & TEAM
12. MEDIA
13. TACK TILL ALLA MÖJLIGGÖRARE
14. ÅRETS GESTALTADE BÖCKER

BAKSIDAN: *ALDRIG MERA VÅLD* AV TIAMA ESA

1. GRUNDAREN HAR ORDET

Läsfrämjarinstitutet fyllde tio år 2025. Under dessa tio år har vi systematiskt och strategiskt arbetat med att bygga barns kulturella, språkliga och sociala kapital genom litteratur, teater och konst.

Marlen Eskander, verksamhetschef och grundare.
Foto: Hopik Kachadourian.

Det började för 10 år sedan med en övertygelse: att ett barn som inte ges tillgång till språk, berättelser och kultur inte bara berövas kunskap, utan också makt. Den övertygelsen har inte förändrats. Men vad vi har byggt för att förverkliga den, det har vuxit på ett sätt vi inte fullt ut föreställde oss.

Över 91 000 besök av barn, föräldrar och pedagoger. Ca 15 000 utdelade böcker. Fler än 3 100 utbildade pedagoger och bibliotekarier. Över 300 gestaltade boktitlar samt 20 produktioner inom teater, poesi och konst. Siffrorna är ett kvitto, men de berättar inte hela historien. Den historien handlar om

ett samhälle som fortfarande sorterar barn efter adress, efternamn och föräldrars inkomst. Om skolor som kämpar med sitt kompensatoriska uppdrag. Om en kultur som inte alltid når de barn som behöver den mest. Och om institutioner som saknar tid och resurser för det långsiktiga relationsarbete som verklig förändring kräver. Där kliver vi in med kulturpedagogisk kompetens, långsiktiga relationer och ett orubbligt fokus på barns rätt till språk, berättelser och delaktighet.

Bildning kan aldrig vara ett privilegium för dem som redan är inkluderade. Det är en demokratisk rättighet och en samhällelig skyldighet. I Hovsjö, Tensta och Rinkeby möter vi barn med enorm potential och med förutsättningar som begränsas av strukturer vi vägrar acceptera som naturliga.

År 2025 tog verksamheten ett avgörande steg. I maj invigde vi Läslandet Järvas egna lokaler i Tensta, ett konkret uttryck för långsiktighet och närvaro. Det var inte bara en lokalinviigning utan ett löfte till barnen: vi stannar, vi bygger vidare, vi är en del av platsen.

Barnen i Järva har nu ett rum där deras språk, berättelser och konst inte bara ges utrymme utan tas på största allvar. Parallellt har vi etablerat Läslandet i Göteborg med treårigt stöd från Göteborgs institut för samhällsansvar, ett bevis på att det vi byggt i Järva och Södertälje är möjligt att förankra även på andra platser.

Årets teman; *Respekt för annanhet* och *Sveriges nationella minoriteter*, har genomsyrat verksamheten och möjliggjort barnens utforskande av erfarenheter, tillhörighet, mod och motstånd. I det mötet äger en form av bildning rum som påverkar självkänsla, språk och framtidstro på djupet.

Tio år av arbete har också gett oss ett skarpare språk för vad vi faktiskt gör. Under året tog vi emot en socialantropologisk forskningsrapport om LFI:s verksamhet som bekräftar det vi sett i rummet med barnen:

att bildning är en process som berör språk, kultur, identitet, demokrati och framtidstro samtidigt.

Tillsammans med den effektlogik vi utvecklat med RISE ligger den insikten till grund för Bildning 2.0, vårt ramverk för att förstå och beskriva vad barn faktiskt behöver för att delta fullt ut i samhället.

Ett av årets starkaste ögonblick inträffade när barn i årskurs ett och två överlämnade sina egna poesitexter till Svenska Akademiens ständige sekreterare. Barn som sällan ges utrymme i den nationella berättelsen, där stod de, med stolthet och självklar rätt att ta plats. Det är vad som händer varje dag, i varje möte, med varje barn.

Läsfrämjarinstitutet är idag en infrastruktur för bildning, buren av barn, ungdomsledare, medarbetare, föräldrar, styrelse och finansiärer. Efter tio år är en sak tydlig: vi har byggt en grund att stå på och nu är det dags att bygga vidare.

"Bildning som motståndshandling – vägen till resiliens" – ett samtal med Elin Lucassi, Ingvar Nilsson, Marlen Eskander, Ulf Merlander, Helen Öberg. Bokmässan Göteborg, september 2025. Foto: privat.

2. VAD ÄR LÄSFRÄMJARINSTITUTET?

Läsfrämjarinstitutet (LFI) är en ideell organisation som genom läsning, konst och kultur stärker barns och ungas språk, kreativitet och demokratiska delaktighet. Vi verkar i områden där tillgången till litteratur, kultur och skapande är begränsad och behoven störst; idag i Hovsjö Södertälje, Järva Stockholm samt i Gårdsten Göteborg.

Kärnverksamheten: Läslandet

Vår kärnverksamhet är Läslandet, en levande och interaktiv arena där barn mellan 3 och 9 år tillsammans med sina vuxna får en meningsfull och kostnadsfri fritidsaktivitet. Här levandegörs litteraturen genom dramatisering, berättande och konstnärliga uttryck. Parallellt arbetar vi med ungdomar, skolor, bibliotek och yrkesverksamma för att sprida och implementera våra metoder i fler sammanhang.

4D-METODEN

- Texten i boken fungerar som grund
- Berättarrösten förstärker upplevelsen
- Improvisationsteater gör berättelsen fysisk & interaktiv
- Barnen själva deltar och formar innehållet i berättelsen

4D-metoden

Vår pedagogiska grundmetod är 4D-högläsning, som arbetar längs fyra dimensioner:

- BOKEN
- BERÄTTAREN
- IMPROVISATIONEN
- MEDSKAPANDET

Metoden gör det möjligt för barnen att inte bara ta del av kultur, utan också vara med och skapa den. Den efterföljande workshopen bearbetar berättelsen i ny konstnärlig form och stärker språk, kreativitet och kritiskt tänkande. Att föräldrar och barn delar upplevelsen skapar starkare anknytning och gemensamma referensramar.

“Läslandet är gemenskap. För det första har vi nära hem. Men för det andra att alla får vara här – att alla är välkomna att komma hit. Och det allra viktigaste är att det är en annan miljö gentemot dom övriga aktiviteterna vi gör på vardagarna: oftast är det stressande att åka iväg till träningen; man ska vara ombytt, man ska ha det ena och det andra... Det här är som en annan aktivitet – på ett annat sätt. Det bidrar på ett annat sätt!

/ Mamma till 7-årig pojke

Bildning 2.0 – det teoretiska ramverket

Under 2025 påbörjades arbetet med LFI Bildning 2.0, ett ramverk som synliggör vilka resurser barn behöver för att kunna delta fullt ut i samhället.

Ramverket beskriver åtta dimensioner av maktomfördelning: språklig, kulturell, kunskapsmässig, social, ekonomisk, demokratisk, existentiell och framtidsinriktad makt. Det är inte en abstrakt modell utan den teoretiska grunden för vår praktik.

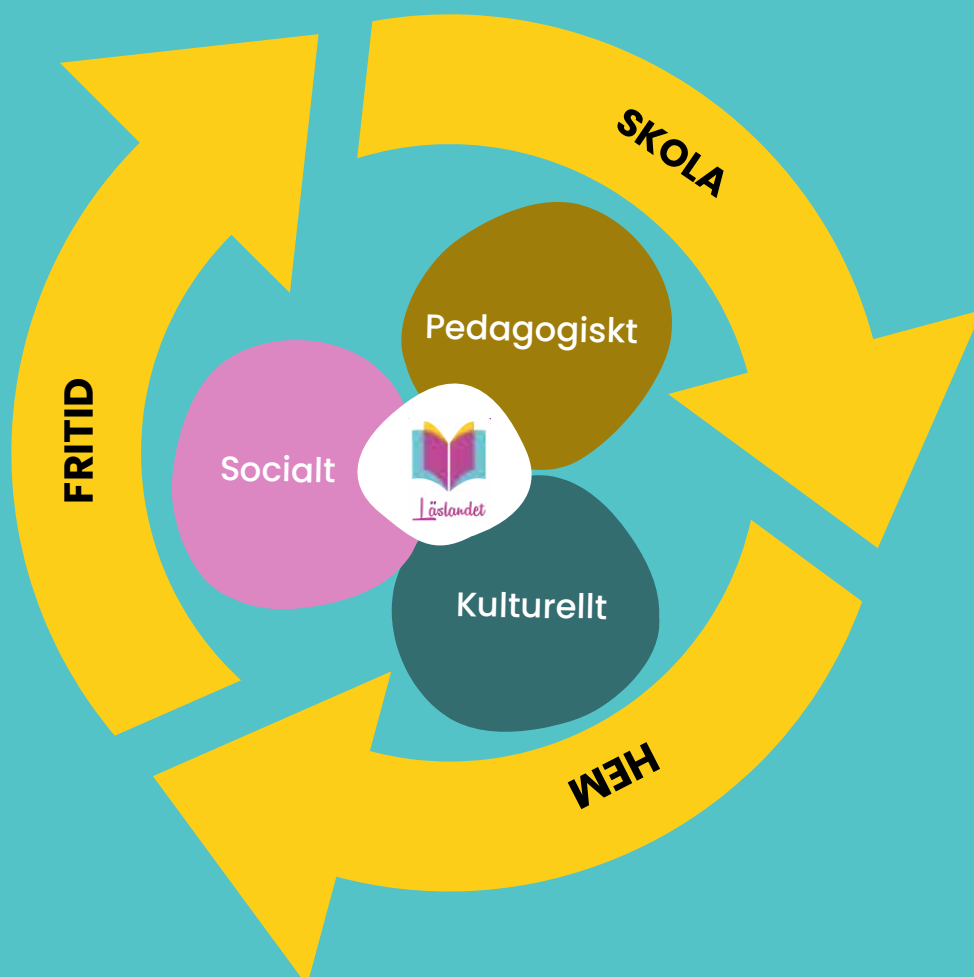
Målgrupp

LFI riktar sig till barn och deras vuxna; föräldrar, lärare och andra nyckelpersoner samt till ungdomar i områden där strukturella och socioekonomiska faktorer begränsar tillgången till litteratur, kultur och skapande.

Hur vi arbetar

LFI kombinerar litteratur, berättande, teater, konst och skapande för att stärka barns språkutveckling, identitet och självuttryck. Vi bygger broar mellan hem, skola och fritid och utbildar pedagoger, bibliotekarier och yrkesverksamma i våra metoder. Vår sociala investeringsmodell bygger på TTT-principen:

- **Tillgänglighet** – inga ekonomiska, kulturella eller geografiska hinder; all verksamhet är kostnadsfri
- **Takt** – vi möter varje barn där det befinner sig och skapar långsiktiga vanor
- **Tid** – varaktig förändring kräver uthållighet, i individen såväl som i stadsdelen och samhället

3. VARFÖR FINNS VI?

Sverige blir alltmer segregerat och tillgången till språk, litteratur och kultur är djupt ojämlik. Barn i socioekonomiskt eftersatta områden har betydligt sämre förutsättningar att utveckla ett rikt språk, få kulturella erfarenheter och skapa sig en röst i samhället. LFI finns för att ändra på det.

Vi kompenserar för segregationens konsekvenser

LFI:s verksamhet adresserar tre strukturella nivåer av problemet. För individen: minskad läslust och läsförmåga, sämre skolprestationer, låg känsla av egenmakt och uppgivenhet. För lokalsamhället: bristande inkludering, parallella samhällssystem och ökad risk för konflikt när det offentliga drar sig undan. För samhället i stort: demokratisk marginalisering, socialt utanförskap och försvagad sammanhållning.

LFI motverkar bostadssegregation, skolsegregation, klasseggregation och pedagogisk segregation, som alla slår hårt mot de grupper vi arbetar med. Skolan kämpar med sitt kompensatoriska uppdrag och kulturen når inte alltid de barn som behöver den mest. Föräldrarna behöver resurser och verktyg för att stötta sina barn, och barn och unga behöver verktyg för att förstå, påverka och delta i samhället.

Kultur är makt

I LFI:s verksamhet får barn möta litteratur genom högläsning, improvisation, samtal och skapande. När ord, bild, drama och musik samverkar får barnen möjlighet att leva sig in i berättelser, uttrycka egna tankar och pröva nya perspektiv.

På så sätt stärks inte bara språket, utan också barnens självtillit, kreativitet och känsla av att deras erfarenheter och röster har betydelse. Det är en form av bildning som inte alltid fångas i traditionella mätningar, men som har stor betydelse för hur barn förstår sig själva, andra och sin plats i samhället.

Ett demokratiskt samhälle byggs genom inkludering

Ett samhälle kan aldrig vara starkare än sin svagaste länk. LFI arbetar för att rusta deltagarna med demokrati-verktyg och att stärka barn och ungas tillit till sig själva och samhället. Vi bygger socialt och kulturellt kapital i de områden där den ojämlika fördelningen annars riskerar att cementera segregationen.

Barnens alster i workshop i samband med läsning av *Addis afro*, Läslandet Hovsjö. Foto: privat.

Unga läsambassadörer inviger Läslandet.

Pedram Afshari, Marlen Eskander & Parisa Liljestrand

Besökande superhjärte.

Vi smyckar entrén inför öppningen.

Många talare på scenen.

Deltagare, Fredrik Lindegren & Saleen Gomani.

INVIGNING av det nya Läslandet i Tensta, 10 maj 2025. Foton: privat.

4. MANIFEST & VISION

MANIFEST

- Varje barn är ett läsande barn
- Varje barn äger och förstår språkets makt – det skrivna språket, det konstnärliga språket och kroppens språk
- Varje barn har en plattform för kreativt skapande
- Varje barn har fri och nära tillgång till litteratur, teater och konst – som konsument och som utövare
- Varje barn kan spegla sig i litteraturens berättelser, teaterns karaktärer och konstens verk
- Varje barn känner att dess språk är en tillgång och en skatt i läsning och kulturutövande
- Varje barn är huvudpersonen i berättelsen om dennes liv
- Varje barn är omgiven av vuxna som ser vikten av att läsa, leka och skapa kreativt
- Varje barn är – oavsett dess bostadsort, bakgrund, klass, språk eller föräldrars utbildning och sociala nätverk – inkluderat i samhällets gemenskap
- Varje barn – oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, religion, etnicitet, funktionssätt och ålder – älskar sig självt och blir bemött med kärlek och respekt
- Varje barn kan genom litteraturen, teatern och konsten resa vart den vill

VISION

ALLA BARN SKA HA ORDETS MAKT
OCH EN ARENA ATT AGERA PÅ!

"Han vill läsa mer böcker nu, han
frågar mig vad vi ska göra på
Läslandet den här veckan; vad vi ska
läsa? kommer vi få en ny bok som vi
kan läsa hemma? Förut hade han
inte intresset att läsa böcker, men nu
när vi besöker Läslandet har det
blivit mer och mer."

/ mamma till 5-årig pojke

5. ÅRET I SIFFROR

2 375 st

besök till våra
arrangemang
& samarbeten,
ex. POP-UP-
familjeaktiviteter

3 855 st

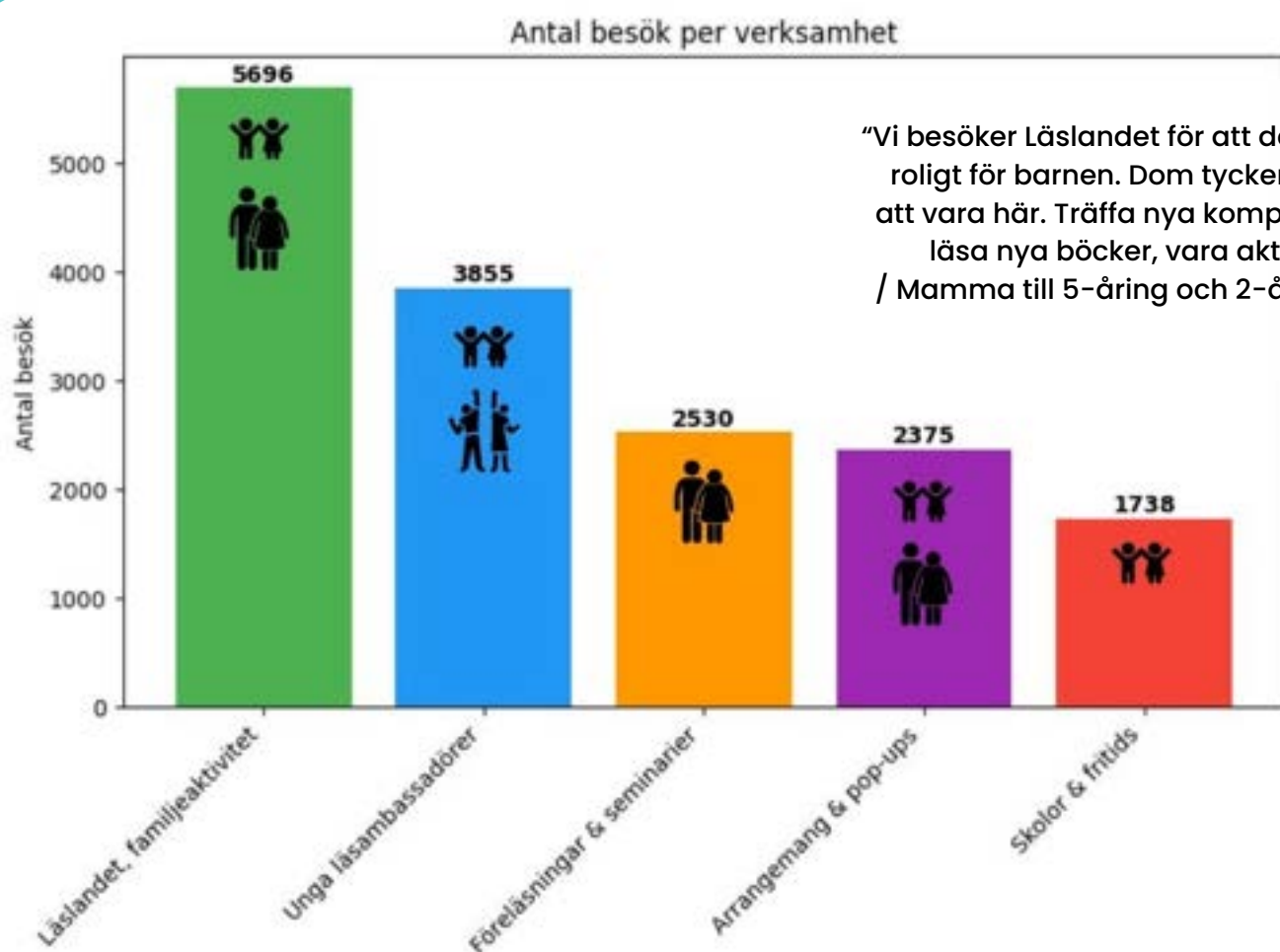
besök unga
läsambassadörer
ute på skolor & fritids

5696 st

besök till Läslandets
ordinarie
familjeaktiviteter

2 530 st

besök till våra
seminarier &
föreläsningar

*Under 2025 hade vi sammanlagt 17 375 besök. Det är räknat utifrån antal människor per aktivitet.

1 738 st

besök till våra
aktiviteter vid
skolor & fritids

17 375 st

**TOTALT ANTAL
BESÖK**

876 st

besök till vår
verksamhet för unga
(snackish, lovkollon,
Läslandet-klubben)

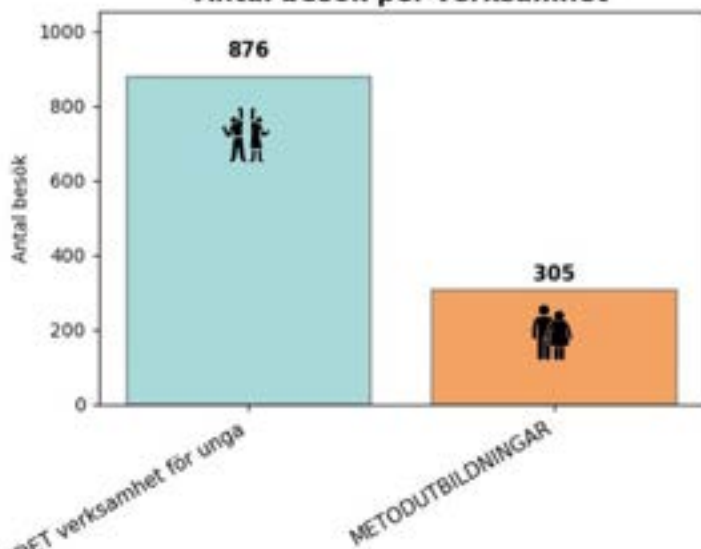
305 st

personer
utbildades i vår
metod

34 750 st

**TOTALT ANTAL
VERKSAMHETS-
TIMMAR**

Antal besök per verksamhet

900 st

antal utdelade
böcker

33 st

antal gestaltade
boktitlar

6. GLOBALA MÅLEN – AGENDA 2030

Läsfrämjarinstitutet arbetar konkret med flera av Agenda 2030:s globala mål. Under 2025 har verksamheten fördjupats ytterligare i riktning mot de mål som berör demokrati, inkludering och jämlikhet, inte minst genom Bildning 2.0-ramverket och arbetet med temat *Respekt för annanhet*.

Avslutande vernissage och föreställning med arbetsmarknadsenheten i Södertälje kommun för vårt konstnärliga äldre-projekt, januari 2025. Foto: privat.

Mål 1: Ingen fattigdom

LFI verkar i socioekonomiskt eftersatta områden där ekonomiska klyftor direkt påverkar barns tillgång till språk, kultur och utbildning. Genom kostnadsfria aktiviteter och utdelning av drygt 900 fysiska böcker under 2025 säkerställer vi att barn och deras vuxna får tillgång till bildning och kultur, oberoende av ekonomiska förutsättningar.

Mål 4: God utbildning för alla

LFI stärker barns språkutveckling, läsförståelse och kreativitet genom 4D-metoden och skapande processer. Arbetet med skolor, pedagoger och bibliotek ökar likvärdigheten i utbildningen. Utvärderingar 2025 visar 89% positiv respons på lärarfortbildningar. Beviljat stöd från Allmänna Arvsfonden möjliggör en treårig satsning på metodutveckling för förskola, fritids och grundskola (2026–2029).

Mål 5: Jämställdhet

Genom läsning, kultur och normkritisk pedagogik stärker LFI särskilt flickors och kvinnors rätt till språk, utbildning och egenmakt. Temat Respekt för annanhet har gett utrymme för berättelser som representerar ett brett spektrum av identiteter och erfarenheter.

“Det bästa med Läslandet är workshopen: att barnen känner att dom kan göra nånting själva!”

**/ Pappa till deltagare,
Läslandet Hovsjö**

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Segregation skapar ojämlika förutsättningar för barns språkutveckling och kulturtillgång. LFI kompenserar för den ökande ojämlikheten genom att vara en stabil, långsiktig och forskningsstödd aktör. Bildning 2.0-ramverket synliggör och adresserar ojämlikhet längs åtta dimensioner av makt.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

LFI skapar socialt hållbara stadsdelar i Södertälje och Järva. Invigningen av Läslandet Järvas egna lokaler i Tensta är ett konkret bidrag till en långsiktig kultur- och läsinfrastruktur i ett område där många barn har begränsad tillgång till kultur i hemmet. Etableringen i Göteborg utvidgar detta arbete till en tredje stad.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Språk och kultur är demokratins grundpelare. Bildning 2.0 adresserar den demokratiska maktdimensionen explicit. Under 2025 genomförde LFI rundabordssamtal med civilministern, tog emot riksdagsledamöter och deltog i nationella panelsamtal om segregation, utbildningspolitik och demokrati – som röst för de barn som sällan hörs i sådana sammanhang.

7. VERKSAMHET & EFFEKT

Familjeaktiviteter – LÄSLANDET

4D-högläsning med efterföljande workshop bedrevs veckovis i Hovsjö, Tensta och Rinkeby. Målgrupp: barn 3–9 år med medföljande vuxna. Verksamheten skapar en trygg miljö där barn och föräldrar tillsammans möter litteratur, konst och kultur. Syftet är att främja läsning, tillhandahålla demokrativerktyg samt att stärka positiv identitetsbildning och anknytning inom familjen. Effekten blir förbättrad språk- och läsförmåga, ökad kreativitet och fantasi, stärkt självförtroende, bättre sociala färdigheter och en starkare känsla av tillhörighet och identitet.

Läslandet Järva – invigning av egna lokaler

I maj 2025 invigde Läslandet Järva sina egna lokaler i Tensta – ett historiskt steg som befäster LFI:s permanenta närvaro i Järva. Hit kommer skolklasser och familjer från Tensta, Rinkeby, Hjulsta och övriga Järvaområdet. Kulturministern invigde lokalerna. Barnen har nu ett kreativt rum där deras konst tas på största allvar.

Snackish

Snackish är en mötesplats med och för ungdomar med fokus på demokrati, bildning och gemenskap, bedrivet i Södertälje med 21 aktiviteter och 210 besök under 2025. Syftet är att erbjuda en trygg samtals- och diskussionsmiljö för att stärka språk, självförtroende och delaktighet i samhället.

Klubbverksamhet – Läslandet Klubben

Klubbverksamhet i Södertälje för barn och unga 9–12 år. Arbete med kapitelböcker, boksamtal, teater och poddinspelning – lett av unga läsande förebilder. Syftet är att stärka läsförståelse, uttrycksförmåga och engagemang, samt att odla unga som läsande förebilder. Effekten blir ökat läsengagemang, förbättrad uttrycksförmåga, stärkt identitet och självkänsla.

Skolverksamhet

- **Skolbesök.** Läslandet tog emot skolbesök för elever i åk F–3 från Södertälje och Järva.
- **Metodutbildning.** 4D-metoden anpassades för skolkontext och integrerades i skolornas läsfrämjande arbete. Pilotprojektet med Borgskolan i Botkyrka blev framgångsrikt och lade grunden för det beviljade stödet från Allmänna Arvsfonden.

Syftet är att kompensera för pedagogisk segregation, stärka läsförståelse och gruppdynamik. Effekten blir förbättrad läsförståelse, bättre samarbete och klassdynamik samt stärkt kreativitet och kommunikation.

Läsa Äger

Feriepraktikanter läste för barn på fritids och parklekar under sommarens nio veckor. Insatsen motverkar sommarens läsglapp och ger unga praktikanter en meningsfull arbetslivserfarenhet.

LäsSport

LäsSport genomfördes i samverkan med Bromma KFUM, SBBK, Södertälje Basketklubb och Kista FC. Ungdomar fungerade som läsande förebilder och läste för yngre barn inom idrottsklubbarnas sommarverksamhet. LFI tog också fram boktitlar och samtalsämnen som underlag för genomgripande teman för olika sommarläger. Effekten blir en koppling mellan rörelse och lärande där läsning associeras med något positivt och socialt.

Kolloverksamhet

Under 2025 genomfördes olika kolloaktiviteter i Södertälje och Rinkeby. Verksamheten spände över ett brett kulturellt spektrum:

- Teaterbesök: barn från Södertälje och Järva deltog i besök på Dramaten, Sthlm
- Konstkollo sommar: arbete med reliefer kopplade till pågående utställningar, i samarbete med Nationalmuseum Sthlm
- Konstkollo höst: bild, poesi, grafik i samarbete med Grafikens Hus & Konstfack. Utställning på Konstfack
- Teaterkollo påsk: kurs med fokus på rörelse & improvisation
- Teaterkollo sommar: kurs med fokus på sceniskt uttryck & berättande
- Snackishkollo – kollo skapat och drivet av ungdomar
- Skrivarworkshop – barn skrev fabler som ställdes ut i Sagoparken i Tensta
- Poesikollo – ungdomar skrev texter inspirerade av Astrid Lindgrens tal "Aldrig våld"

Den stora läsutmaningen – LFI som värd

Läsfrämjarinstitutet stod värd för lanseringen av 2026 års nationella tävling *Den stora läsutmaningen* i Södertälje. Kulturministern invigde tävlingen på Oktoberteatern, vilket markerade startskottet för årets satsning på läsning och språkutveckling.

Barnen skriver – Svenska Akademien

Barn i årskurs 1 och 2 överlämnade sina egna poesitexter – skrivna inom ramen för arbetet med boken *En bro av poesi* – till Svenska Akademiens ständige sekreterare vid en högtidlig ceremoni med sång och musik. Det var ett ögonblick som fångade kärnan i LFI:s uppdrag: barn som sällan får utrymme i den nationella berättelsen visade att det svenska språket också är deras.

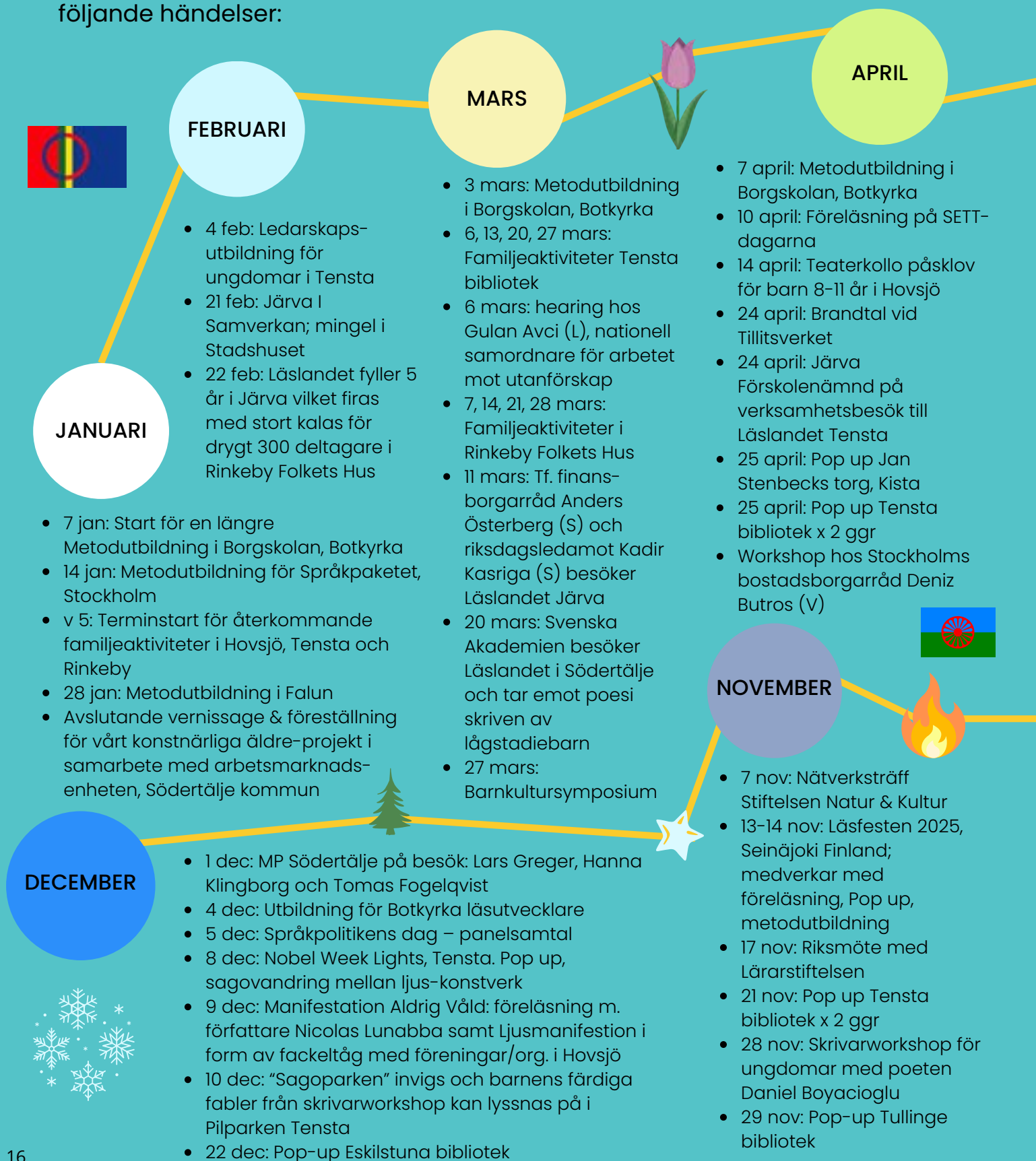
Ungdomsutveckling – Ledarskapsakademin

22 ungdomar genomförde en ledarskapsutbildning under tre heldagar. Av dessa arbetar nu åtta som ungdomsledare, anställda på Läslandet i Södertälje och Järva. Under året deltog två ungdomar i FN:s Youth Convention på Kärsgården på Ekerö – en internationell konferens med fokus på SRHR, mänskliga rättigheter och barns situation på flykt. Ytterligare ett tiotal ungdomsledare deltog i Brilliant Minds Community-program. Syftet är att stärka unga i ledarrollen, odla läsande förebilder och ge tillträde till arenor som annars är otillgängliga.

"Jag är inte samma person idag som jag var första dagen.
Jag vågar vara modig och säga min åsikt mer."
/ Deltagande ungdom i Ledarskapsakademin

8. TIDSLINJE & SAMMANFATTNING

Utöver den återkommande ordinarie verksamheten i Södertälje och Järva – familjeaktiviteter i Hovsjö, Tensta och Rinkeby, Snackish, Lördagsklubben, Läslandet-klubben, skolbesök, LäsSport och Läs Äger – innefattade 2025 följande händelser:

MAJ

- 10 maj: Invigning av Läslandet Järvas lokaler i Tensta – kulturminister Parisa Liljestrand (M) inviger tillsammans med hundratals barn och vuxna
- 12 maj: Metodutbildning i Borgskolan, Botkyrka
- Ledarskapsutbildning för ungdomar i Södertälje
- 24 maj: Pop up och medverkan, Rinkeby bokfestival
- v 22: Terminsavslutning av återkommande familjeaktiviteter i Hovsjö, Tensta och Rinkeby
- Medlemskap i Lärarstiftelsen

JUNI

- 11-13 juni: Järvaveckan – Pop ups och workshops för barn och ungdomar
- 13 juni: Järvaveckan – seminarium arrangerat av LFI: "Kultur och bildning för vem?"
- 13 juni: Rundabordssamtal med civilminister Erik Slottner (KD)
- 13 juni: Heldags utbildning av ungdomsledare KFUM Bromma
- LFI invald till Språkmuséets expertråd
- 16-19 juni: Teaterkollo med uppspel för föräldrar
- v 25-33: Sommarperiod pågår med dagliga familjeaktiviteter i Hovsjö, Södertälje, Tensta, Rinkeby & Kista
- v 25-33: Feriepraktikanter; utbildning och sommarjobb i Hovsjö

JULI

- LäsSport med Bromma KFUM, SBBK, Södertälje Basketklubb och Kista FC
- Läsa Äger; feriepraktikanter läser för barn på fritids och i parklekar under nio veckor
- Snackishkollo för ungdomar 15-19 år
- Dramatenbesök för barn från Södertälje och Järva

AUGUSTI

- 11-14 aug: Konstkollo för unga 10-16 år i samarbete med Nationalmuséet, Stockholm
- v 33: Avslutning för sommarperiodens familjeaktiviteter i Hovsjö, Södertälje, Tensta, Rinkeby och Kista

SEPTEMBER

- 6 sep: Kulturmässa i Tensta. Pop ups samt konstworkshops
- 12 sep: Föreläsning, Uppsala regionbibliotek
- 25-28 sep; Bokmässan i Göteborg. Medverkan i fem samtal (se kapitel 9) samt ett flertal Pop ups
- 27 sep: JIS-dagen i Kista. Pop ups, workshops

OKTOBER

- 11 okt: Pop up Rinkeby Folkets Hus
- LFI:s effektlogik färdigställs i samarbete med RISE
- 27-31 okt: Konstkollo i samarbete med Grafikens Hus och Konstfack + utställning 31 okt på Konstfack
- 28 okt: Riksdagsledamot Lawen Redar (S) samt t.f. finansborgarråd Anders Österberg (S) besöker Läslandet Tensta
- Beviljat stöd från Allmänna arvsfonden för projekt Läsambassaden, med start feb 2026
- 31 okt: Skrivarworkshop för barn 9-12 år med pedagogen Malin Lybäck
- Okt: rekrytering sker inför öppnande av Läslandet Gårdsten Göteborg, feb 2026

9. MÄSSOR, FESTIVALER & SEMINARIER

Att sprida LFI:s metod och erfarenheter samt delta i samtal om läsning, kultur, utbildning och bildning i bredare sammanhang är en central del av arbetet. Nedan följer de viktigaste externa framträdanden under 2025:

Barnkultursymposium, 27 mars

Centrum för Barnkulturforskning (CBK) anordnar årligen ett barnkultursymposium vid Stockholms universitet. 2025 hölls symposiet den 27-28 mars i Aula Magna med temat *barnkultur som klassfråga* och LFI representerades av verksamhetschef Marlen Eskander.

“Hur lite invandring tål Sveriges kulturkanon?”
Ida Ölmedal, Kristoffer Leandroer och Marlen Eskander.
Bokmässan Göteborg, september 2025. Foto: privat.

SETT-dagarna, 10 april

SETT är en lärfestival som står för Scandinavian Education Technology Transformation och är Skandinavien ledande mötesplats inom innovativt och livslångt lärande, från förskola till gymnasieskola. 8-10 april 2025 hölls SETT-dagarna på Kistamässan i Stockholm och verksamhetschef Marlen Eskander höll en föreläsning om 4D-metoden och läsfrämjande arbetssätt.

Rinkeby Bokfestival, 24 maj

Rinkeby bokfestival är en årligt återkommande samlingsplats med boksamtal, läsningar, workshops, seminarier m.m. LFI medverkade med familjeaktiviteter samt samtal om läsfrämjande arbete i socioekonomiskt utsatta områden.

Tillitsverket, 24 april

Den 24 april 2025 anordnade Tillitsverket ett unikt event på Artipelag i Gustavsberg, som fokuserade på lek, skapande och mänskliga förmågor. Verksamhetschef Marlen Eskander höll ett brandtal om läsning som demokrativerktyg och civilsamhällets roll i tillit och sammanhållning.

Järvaveckan, 13 juni

Under Järvaveckan 2025 arrangerade LFI samtalet “Kultur och bildning för vem? Makt, mening och möjligheter”, med fokus på kulturens roll som demokratisk rättighet och maktresurs. I panelen deltog Marlen Eskander, Ruhi Tyson, Ingvar Nilsson, Douglas Thor och Torun Boucher. Samtalet modererades av Anusha Tyson och samlade publik kring frågor om representation, bildning och kulturens betydelse för social hållbarhet.

Kulturmässa Tensta, 6 september

Kulturmässan Tensta arrangeras av Aktiv Fritid Järva som är ett ESF-finansierat projekt inom Järva stadsdelsförvaltning. LFI deltog med musik, konstnärligt skapande samt 4D högläsning av Pippi Långstrump.

Föreläsning Uppsala regionbibliotek, 12 september

Metodutbildning och föreläsning om läsfrämjande arbete i utsatta områden.

Bokmässan Gbg, 25–27 september

LFI deltog i fem samtal och genomförde en metodutbildning:

- DN-scenen: "Svensk kultur – kanon eller kalkon?"
- SvD-scenen: "Hur lite invandring tål Sveriges kulturkanon?"
- "Bildning som brottsförebyggande åtgärd"
- "Bildning som motståndshandling – vägen till resiliens" – ett samtal med Ingvar Nilsson: nationalekonom, Ulf Merlander, VD för Gårdstensbostäder, Helen Öberg, ordförande för biblioteksföreningen, modererat av Elin Lucassi, VD En Bok för alla.
- Lästältet: Metodutbildning i 4D-högläsning (två tillfällen)
- Vad är livelitteratur?

JIS-dagen Kista, 27 september

LFI medverkade i Järva i samverkans nätverksdag i Kista.

Seinäioki Läsfest, 13–14 november

Läsfesten 2025 genomfördes i Seinäjoki, Finland den 13–14 nov. Temat för årets evenemang var att främja läsning bland de barn och unga som behöver mest stöd i sitt läsande. LFI medverkade med metodutbildning, föreläsning samt 4D högläsningar.

Riksmöte med Lärarstiftelsen, 17 november

LFI deltog i riksmötet och diskuterade läsfrämjande metoders roll i skolan.

Språkpolitikens dag, 5 december

Panelsamtal om språkpolitik, minoritetsspråk och läsfrämjande i ett demokratiperspektiv.

Nobel Week Lights, 8 december

Nobel Week Lights är en ljusfestival presenterad av Nobelprismuseet. LFI medverkade med *Ljusets berättelser*, en promenad mellan tre av Nobel Week Lights konstverk. Vid varje stopp väcktes en ny berättelse till liv.

Vad är livelitteratur? Ett samtal med bl.a. Marlen Eskander och Nora Khalil, Bokmässan Göteborg september 2025.

10. STRATEGISKT PÅVERKANSARBETE

Vid sidan av den direkta verksamheten arbetar LFI aktivt med att föra in målgruppens perspektiv och organisationens lärdomar på en strategisk nivå – i forum och genom opinionsbildning för samhällelig förändring.

Politiska möten och dialog

Under 2025 genomförde LFI ett antal centrala politiska möten. I februari deltog LFI i Järva i samverkansmingel i Stadshuset. I mars hölls hearing hos Gulan Avci, nationell samordnare för arbetet mot utanförskap. I maj invigde kulturminister Parisa Liljestrand Läslandet, Tensta. I juni genomfördes ett rundabordssamtal med civilminister Erik Slottner. I oktober besökte riksdagsledamot Lawen Redar, finansborgarrådet Anders Österberg och riksdagsledamot Kadir Kasirga, Läslandet Järva.

Bildning 2.0 – teoretisk grund för påverkansarbete

Under 2025 tog LFI emot en deskriptiv socialantropologisk forskningsrapport och formulerade Bildning 2.0 – ett ramverk med åtta dimensioner av maktomfördelning: språklig, kulturell, kunskapsmässig, social, ekonomisk, demokratisk, existentiell och framtidsinriktad. Ramverket stärker LFI:s förmåga att argumentera evidensbaserat i det politiska samtalet.

Effektlogik med RISE

Effektlogik framtagen med stöd av RISE forskningsinstitut färdigställdes

under hösten 2025. Effektlogiken gör LFI:s arbete mer systematiskt och uppföljningsbart samt stärker organisationens trovärdighet gentemot finansiärer och beslutsfattare.

Nätverksbyggande

Under 2025 stärkte LFI sitt institutionella inflytande på flera fronter. LFI invaldes till Språkmuseets expertråd. Organisationen tog medlemskap i, och deltog i riksmötet med, Lärarstiftelsen. LFI är en drivande aktör bakom etableringen av en mötesplats/Folkets Hus; Folkets Södertälje; ett nytt nätverk för det lokala civilsamhället.

Järva i samverkan

LFI ingår fortsatt i Järva i samverkan (JIS); samverkansorganet för 17 föreningar på initiativ från Gålöstiftelsen, inriktat på barn och unga i Järva.

Debatt och opinionsbildning

Under 2025 deltog LFI i ett brett nationellt samtal om segregation, utbildningspolitik, kulturkanon, språkpolitik, demokrati och bildning genom panelsamtal, artiklar och direkta möten med beslutsfattare. LFI bidrog till debatten om kulturkanon och kulturpolitik med ett konsekvent rättighetsperspektiv.

"Det är dags att vi slutar kalla det mjuka värden. Det är de hårdaste av värden – för de står emot. Mot hopplösheten. Mot nedskärningar. Mot cynismen. Vi mäter i upprättade ryggar. I ögon som glittrar. I barn som börjar ställa följdfrågor. Och i föräldrar som säger: 'Jag vågar nu.'"

/Marlen Eskander,
brandtal Tillitsverket, april 2025

Ljusmanifestation i form av fackeltåg med föreningar och organisationer i Hovsjö, december 2025. Foto: privat.

11. STYRELSE & TEAM

Styrelse

Styrelsen är en ideellt arbetande styrelse.

- Patrik Derk: Expert på social hållbarhet
- Eja Embretsson: Förläggare Dar Al-Muna
- Marlen Eskander: Grundare LFI, Socialantropolog
- Ninos Gawrieh: Trygg- & Säkerhetschef, Järfällahus
- Elin Lucassi: Förlagschef & VD, En bok för alla
- Eva Nilsson Lundmark: Ordförande, expert i utanförskapsfrågor
- Pelle Norlin: Pensionerad universitetslärare i didaktik (inriktning barns läsning)

Delar ur styrelse & team. Våren 2025.
Foto: privat.

Team

LFI genomförde under 2025 ett omfattande organisatoriskt utvecklingsarbete med tydligare ansvarsfördelning, stärkta funktioner och hållbara arbetsprocesser. Den konstnärliga ledaren har haft en nyckelroll i att skapa fungerande rutiner och standardiserade modeller för olika verksamhetsformat. Detta har resulterat i bättre planering, tydligare ansvarsfördelning och en mer organisationsbärande struktur som minskar personberoende.

- Atorina Adam: LFI-coach & Konstpedagog från augusti 2025
- Femi Alhen: Administratör
- Berolin Deniz: Verksamhetsutvecklare till mars 2025
- Marlen Eskander: Grundare & Verksamhetschef
- Aina Ferri: LFI-coach & Dramapedagog till juni 2025
- Leona Frantzich: LFI-coach & Kulturpedagog till augusti 2025
- Saleen Gomani: LFI-coach till september 2025
- Dina Kayso: Köksbiträde
- Per Georg Sörås: LFI-coach & Teaterpedagog
- Mia Westin: Konstnärlig ledare, LFI-coach & Kommunikatör

Ungdomsledare

Ungdomsledarna är bärare av LFI:s vision och spelar en central roll som läsande förebilder i sina egna lokalsamhällen. Under 2025 har följande arbetat hos oss:

- Hovsjö: Laura Ablahad, Christian Asaad, Tiama Esa, Basmin Eskander, Marcilia Gilana (Ungdomssamordnare), Anastasia Jancic, Victor Kanj, Morad Mardini, Mirabel Nneoma Marknad, Elia Saliba
- Järva: Somaya Abdulkadir, Aisha Ali, Riyanna Hassan, Odinakhan Igamberdieva, Modou Mboob, Aisha Omar, Leon Sheward

“Att få se så många barn och familjer bli glada av en bok: alltså hur de kommer in i boken, medskapande teater, när de får göra en workshop som är speglad till boken i två timmar och sen ta med sig den och fortsätta berätta om boken. Det är typ det bästa att få se och känna. [...] Det är både skratt, känslor och mycket tänkande.

Sen också hur man utvecklas som människa, sitt ledarskap, sin självkänsla. Underbara kollegor. Man får ta så mycket ansvar och initiativ. Ja alltså så mycket man får utvecklas som människa, speciellt som ungdom.
/ ungdomsledare Läslandet Hovsjö, 2025.

11. MEDIA

Läsfrämjarinstitutet uppmärksammades i både nationell och lokal media under 2025.

Debatt och civilsamhälle

- Länstidningen Södertälje, 21 mars: "Hur ska civilsamhället överleva med denna majoritet?"
- Länstidningen Södertälje, 20 april: "Föreningslivet är hjärtat i våra lokalsamhällen"

Svenska Akademiens besök vid Läslandet, Hovsjö

- SVT Nyheter Södertälje, 31 mars; "Nobelpris-utdelaren dök upp när barnen läste dikter på Läsfrämjarinstitutet i Södertälje"

Invigningen av Läslandet Järva

- Nyhetsbyrån Järva, 1 april; "Läsfrämjarinstitutet har flyttat in i Tensta"
- Mitt i, 28 mars; "Nu blir Läsfrämjarinstitutet permanent i Tensta"

Kulturkanon

- SVT Nyheter Södertälje 3 sep; "Avhoppade ledamoten Marlen Eskander riktar kritik mot kulturkanon: 'Inaktuell'"
- DN 5 sep; "Regeringens kanon exkluderar de nya svenskarnas erfarenheter"
- SvD 9 sep; "Avhoppade ledamoten: 'Väldigt exkluderande'"

Den stora läsutmaningen

- Biblioteksbladet, 17 sep: "Favoritdag när Parisa Liljestrand inviger lästävling för skolelever"

Rätten till kultur

- Biblioteksbladet, 29 sep: "Rätten till kultur – oavsett vad det leder till"

Sociala medier

- Facebook: "LFI Läslandet"
- Instagram: "LFI_Laslandet"
- Youtube: LFI-publikationer och utbildningsfilmer

LFI:s arrangemang "Kultur och bildning för vem? Makt, mening och möjligheter", Järvaveckan juni 2025.

Barnen i Åk 2 på Wasaskolan, Södertälje, gjorde poetisk debut – med Svenska Akademiens ständige sekreterare Mats Malm i publiken. SVT Nyheter 31 mars, 2025.

13. TACK TILL ALLA MÖJLIGGÖRARE

Finansiärer 2025

- Chelha stiftelse
- Göteborgs institut för samhällsansvar (GIS)
- Gålöstiftelsen
- Kronprinsessparets stiftelse
- Kulturförvaltningen Stockholms stad
- Prinsessan Margaretas minnesfond
- Södertälje kommun
- Statens Kulturråd
- Stiftelsen Emmy Hemmet
- Stiftelsen Natur & Kultur
- Stockholms stad
- Svenska Akademien

Sponsorer

- Bonnier Carlsen familjestiftelse
- Bokförlaget En bok för alla
- ICA Maxi Vasa
- Rabén & Sjögren
- Stiftelsen Emyhemmet
- Bonnier Carlsen
- Järva i samverkan

“Det bästa med att jobba på Läslandet är att man får hoppa in i barnens värld och man får typ bli lite som ett barn också själv igen. [...] Jag har blivit mer kreativ av att jobba på LFI. För det kräver också mycket kreativitet så jag har utvecklat mycket den delen av mig själv också.” / Ungdomsledare
Läslandet Tensta

Konstverk av Madeleine, skapad vid konstkollo oktober 2025.

Samverkanspartners

- Al-Jazire familjeförening i Södertälje
- Askebyskolan
- Assyriska FF
- Assyriska kulturföreningen Södertälje
- Biblioteken i Södertälje
- Borgskolan Botkyrka
- Bonnierförlagen
- Bromma KFUM
- Changers Hub
- Cirkus Cirkör
- Den stora läsutmaningen
- Dramaten
- El Sistema Södertälje
- Elingsborgsskolan
- En Bok för Alla
- En Frisk Generation
- Eskilstuna bibliotek
- Folkets Hus och Parker
- Folkets Husby
- Folkets Södertälje
- Fryshuset Husby
- Fältarna Södertälje
- Geesguud
- Geneta familjecentral
- Grafikens Hus
- Gullingskolan
- Hemsö Fastighetsbolag
- Hjulstaskolan
- Hovsjö bibliotek
- Hovsjö familjecentral
- Hovsjö fritidsgård
- Hovsjö kvinnohögskola
- Hovsjöskolan
- Husby bibliotek
- ICA Maxi Södertälje
- IKORO Södertälje
- Järva gymnasium
- Järva i samverkan
- Järva stadsdelsförvaltning
- Järvaveckan
- Kista FC
- Konstfack
- Kultur- och fritidskontoret Södertälje kommun
- Kulturskolan Södertälje
- Kungliga Operan
- LEBI Skol IF
- Livet Bitch! Scenkonst
- Lärarstiftelsen
- Moderna Museet
- Motivationslyftet
- Nationalmuseum
- Oktoberteatern
- PiVO
- Rabén & Sjögren
- Rinkeby Folkets Hus
- RISE Forskningsinstitut
- RF-SISU Sörmland
- Röda Korset krets Södertälje
- Rädda Barnen Tensta
- SBBK Södertälje Basketklubb
- Språkmuseet
- Stiftelsen Natur & Kultur
- Svenska Akademien
- Svenska kyrkan Södertälje
- Svenska Röda Korset
- Södertälje stadsscen
- Telge Bostäder
- Tekniska museet
- Tensta bibliotek
- Tensta Träff
- The Global Village
- Tullinge bibliotek
- Uppsala regionbibliotek
- Utbildningskontoret Södertälje kommun
- Wasaskolan

14. ÅRETS GESTALTADE BÖCKER

Att ge barn i socioekonomiskt utsatta områden tillgång till litteratur och kulturellt kapital är en fråga om rättvisa. Det är också en avgörande förutsättning för jämlika livsvillkor och för ett långsiktigt hållbart, demokratiskt samhälle. Mot denna bakgrund gör Läsfrämjarinstitutet löpande ett medvetet och omsorgsfullt bokurval.

I urvalet förenas klassiska och kulturbärande verk med ny och aktuell barnlitteratur. På så sätt får barnen möta både litteraturens gemensamma referenser och samtidens röster. Författarbesök kan ytterligare förstärka mötet med litteraturen och bidra till att göra berättelserna levande och angelägna.

Böckerna varierar i format och omfång – från bilderböcker till kapitelböcker – för att möta olika åldrar, erfarenheter och läsförutsättningar.

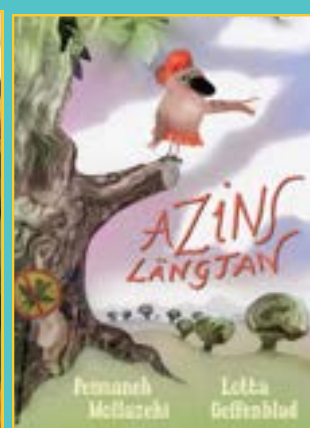
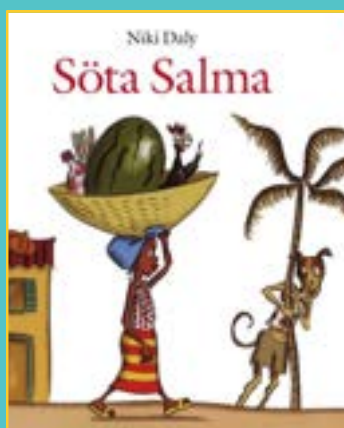
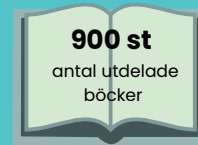
En central utgångspunkt är att barn ska kunna känna igen sig i litteraturen – men också få möjlighet att möta andras erfarenheter och perspektiv. Vi strävar därför efter bredd och representation när det gäller etnicitet, kön, religion, hudfärg, sexuell läggning och familjekonstellationer. Sedan våren 2024 lyfter vi dessutom särskilt Sveriges nationella minoriteter genom riktade bokval och workshops.

Det övergripande temat för 2025, *Respekt för annanhet*, tar sin utgångspunkt i en grundläggande fråga: **Vems berättelser räknas?**

Ett axplock av LFI:s gestaltade böcker 2025.

- *Addis afro*, Jali Madi Susso. Bonnier Carlsen.
- *Aja baja*, Alfons Åberg, Gunilla Bergström. Rabén & Sjögren.
- *Alfons och odjuret*, Gunilla Bergström. Rabén & Sjögren.
- *Amirs alfabet*, Morten Dürr. Nypon förlag.
- *Azins längtan*, Peimaneh Mollazehi. Lilla Piratförlaget.
- *Den andra mamman*, Viveka Sjögren. En bok för alla.
- *Den sista utposten*, Cecilia Heikkilä. Bonnier Carlsen.
- *Djur som ingen sett utom vi*, Ulf Stark. Förlaget M.
- *Dom som bestämmer*, Lisen Adbåge. Bonnier Carlsen.
- *Emil i soppskålen*, Astrid Lindgren. Rabén & Sjögren.
- *En bro av poesi* (en antologi för barn i lågstadietåldern). En bok för alla/Svenska Akademien.
- *Godnatt Alfons Åberg*, Gunilla Bergström. Rabén & Sjögren.
- *Gustav och snåla glasstanten*, Peter Cohen. Alfabet.
- *Handbok för superhjältar, del 10*, Elias & Agnes Våhlund. Rabén & Sjögren.
- *Kajsa kavat hjälper mormor*, Astrid Lindgren. Bonnier Carlsen.
- *Katitzi*, Katarina Taikon. Natur & Kultur
- *Känner du Pippi Långstrump*, Astrid Lindgren. Rabén & Sjögren.
- *LasseMaja Cirkusmysteriet*, Martin Widmark. Bonnier Carlsen.
- *Mina tantkompisar*, Ester Roxberg. Rabén & Sjögren.
- *Mulle Meck bygger en bil*, George Johansson. Berghs förlag.
- *Papa Diops taxi*, Christian Epanya. En bok för alla.
- *Piratens vålnad*, Mårten Melin. Rabén & Sjögren.
- *Pudlar och pommes*, Pija Lindenbaum. Lilla Piratförlaget.
- *Ronja Rövardotter*, Astrid Lindgren. Rabén & Sjögren.
- *Ruby och trolldrycken*, Maria Fröhlich. Rabén & Sjögren.
- *Små människor, stora drömmar. Malala*, Sanchez Vegara. Pagina Förlags.
- *Små människor, stora drömmar. Marie Curie*, Sanchez Vegara. Pagina Förlags.
- *Starke Arvid*, Pija Lindenbaum. Rabén & Sjögren.
- *Söta Salma*, folksaga från Ghana. Förlaget Hjulet.
- *Tio pinnar i luften*, Skolverket.
- *Tre små grisar*, En bok för alla.
- *Tänk om alla*, Grethe Rottböll. Rabén & Sjögren.
- *Vi måste ha ketchup!*, Pija Lindenbaum. Rabén & Sjögren.

Ett axplock ur LFI:s gestaltade böcker 2025.

"Vi besöker Läslandet för det är inte överallt man kan se det här; teater, kreativitet, workshops, jobba med sina händer... Allt är så teknisk, så jag tycker det är guld värt för barnen att få ta del utav det här."

/mamma till två deltagande barn, Läslandet Hovsjö

"Väldigt engagerad personal,
väldigt engagerad verksamhet –
den är engagerande från
ankomst till hemgång."
/pappa till tre deltagande barn,
Läslandet Järva

ALDRIG MERA VÅLD av Tiama Esa, ungdomsledare LFI

Aldrig mera våld betyder att gängen ger upp sin makt över våra stadsdelar eller att polisen tar tillbaka den.

Aldrig mera våld betyder att jag slipper oroa mig över vad som händer min bror om han är ute sent och slipper höra min mamma tjata på honom om vad han har på sig.

Aldrig mera våld betyder att en Guccikeps bara är en keps som alla andra och dunvästen bara är ett förstärkningsplagg.

Aldrig mera våld betyder att jag kan se mig själv i spegeln och älska det jag ser. Kindbenen kunde varit högre upp, hakan kunde varit mer markerad. Läpparna kunde varit större och näsan kunde pekat lite mera uppåt.

Att se mig själv i spegeln och älska det jag ser betyder också att jag älskar mig själv bortom mina prestationer.

Aldrig mera våld betyder att min rustning är en blommig bomullsklänning. Jag rustar mig för våldet i en somrig dräkt av kärlek så att hårda ord inte drabbar mig på så sätt att jag själv blir hård utav dom.

Aldrig mera våld betyder att vi slutar hetsa med märkeskläder. Alla har inte råd med jackor för 20 tusen, en jacka ska hålla dig varm och inte manifestera dina framgångar eller befästa din plats i en hierarki.

Aldrig mera våld betyder att du ber snällt om du ber mig hämta vatten till dig! Du måste åtminstone be snällt och om jag väljer att hämta vatten till dig får du säga tack när jag gjort det!

Aldrig mera våld betyder att vi shamar killen och inte tjejen för en våldtäkt eller spridning av nakenbilder.

Aldrig mera våld betyder att låten i dina lurar handlar om kamomillte istället för om knark, den handlar om fina vänskaper istället för om sex med massa tjejer, den handlar hela familjen istället för om lojalitet mellan bröder, den säger fuck våldet istället för fuck the police.

Aldrig mera våld betyder att vi ses och fikar och inte bara pratar om smink och killar. Att vi inte går till röda mattan i skolan för att prata skit om andra. Att vi hittar ett språk för känslorna och lär oss prata om dom så vi aldrig förminskar det vi känner. Att vi vänder oss till varandra med nyfikna frågor och inte genom silent treatment och gas lightning

Aldrig mera våld betyder att vi slutar prata om mörkret som ont och ljuset som gott, det är begrepp vi skapat och laddat men dom står inte i motsats till varandra. Jag är ljusare än nån annan och mörkare än en tredje. Om ljuset lyser upp vår väg erbjuder mörkret oss skydd och vila.

Aldrig mera våld betyder att vi inte behöver en ljusafton därför att vi upplever det vi kallar för ljus i vår vardag och inte behöver fira det som något särskilt i en manifestation.

Aldrig mera våld betyder inte att vi byter natur och blir några vi inte är utan snarare att vi blir dom vi är födda till att vara. Vi pratar om våldet som ett naturtillstånd men det är vår vänlighet och våra sociala förmågor som utmärker oss som art. Dom enda skelett som forskarna hittar med läkta benbrott, är våra skelett. Det betyder att vi blev omhändertagna och inte lämnade att dö.

Aldrig mera våld betyder inte att jag måste bli nåt jag inte är. Om bilden av mig är att jag är skötsam och hjälpsam och det kan bli ett fängelse att bo i som en duktig flicka, måste jag inte protestera mot den och bli det motsatta. Men jag kan vara det på egna villkor för att jag vill och inte för att jag måste. Om bilden av mig istället är att jag bråkar och stör kan jag bli duktig på att uppfylla den eller bli rädd för att ta min plats så som denna dikt måste göra. Den säger aldrig mera våld och menar att fira friden. Våldet är synligt omkring oss och drabbar oss när det slår till och det betyder att det är frid som råder eller att det är friden som blir störd. Aldrig mera våld betyder egentligen i sin enkelhet att friden är den vi återgår till.

